

15. konference Akné a obličejové dermatózy

MUDr. Zuzana Nevoralová, Ph.D.

Akné poradna, Kožní oddělení Nemocnice Jihlava

V pátek dne 5. listopadu 2021 se konala po dvou letech opět v prezenční formě již 15. celostátní konference na téma Akné a obličejové dermatózy pořádaná sekci Akné a obličejové dermatózy České dermatovenerologické společnosti. Přijelo rekordních 218 účastníků z celé České republiky. Odborný program zahrnoval přednášky tří kategorií, a sice: souhrnné přednášky, kazuistiky a firemní přednášky.

Jako první vystoupil **prof. MUDr. Petr Arenberger, DrSc., MBA, FCMA**, s přednáškou na téma **Kožní nádory bez skalpelu**. V úvodu své přednášky uvedl, že v roce 2019 bylo v České republice nově hlášeno 75 000 nemelanocytárních zhoubných nádorů (NMSC), z toho 25 000 bazaliomů. Předstupněm NMSC je aktinická keratóza (AK). Pro léčbu aktinických keratóz jsou vhodné: excize, kryoterapie, kryotáž, LASER, PDT metody. Stále častěji je užívána i terapie nechirurgická za pomoci následujících molekul a preparátů: kyselina salicylová, lokální retinoidy, chemický peeling, 5-fluoro-uracil, 3% diklofenac + kyselina hyaluronová, imiquimod. Následovala přednáška významného hosta konference **MUDr. Radkina Honzáka – Psychopati**. Psychopati jsou lidé s poruchou osobnosti. Neprožívají stres, proto překračují běžné hranice a neřídí se běžnými pravidly. Porušení osobnosti je možné ve čtyř hlavních oblastech: interpersonální, emocionální, antisociální a v oblasti životního stylu vždy v široké škále odchylek. Např. v oblasti interpersonální může být psychopat šarmantní, grandiózní, prolhaný i manipulativní, v oblasti emocionální nelítostný, bezohledný, povrchní, neschopný přijmout realitu, v oblasti životního stylu může mít potřebu overstimulace, parazitování, chybí mu cíl, může být impulzivní, nezodpovědný, v oblasti antisociální mohou být tyto

Obr. 1. Pozorně poslouchající publikum

rysy: nekontroluje se, má časné problémy, dále juvenilní delikvence, selhávání v podmínce, kriminální „zdatnost“. Byla uvedena řada známých osobností, kteří jsou psychopaty, a naopak řada osob, která psychopaty zkoumala a zkoumá. Paní **docentka MUDr. Jarmila Rulcová, CSc.**, přednesla souhrnnou přednášku **Projevy kožních onemocnění v dutině ústní**. Jak uvedla, sliznice dutiny ústní je schopna reagovat primárními i sekundárními morfami obvyklými na kůži, kromě pomfu a krusty. Postižení této lokality je neuvěřitelně pestré a týká se široké škály chorob. Proto i diagnostika může být v některých případech obtížná a klinický obraz je nutno specifikovat dalšími vyšetřovacími metodami. V přednášce byla věnována pozornost nejen onemocněním, která jsou virové, mykotické či mikrobiální etiologie, ale také postižením, která mohou být součástí genetických a autoimunitních chorob. Na sliznici dutiny úst-

ní mohou být diagnostikovány i prekancerózy a zhoubné tumory včetně karcinomu slinných žláz. I venerická onemocnění mívají velmi často typické projevy v oblasti sliznice dutiny ústní. Paní **asistentka MUDr. Nina Benáková, Ph.D.**, následně obrátila pozornost posluchačů na **Současný pohled na diferenciální diagnostiku a léčbu edému v obličeji**. Edém je hmatný otok, způsobený nahromaděním tekutiny v mezibuněčném prostoru. Manifestní edém vzniká při zvýšení intersticiálního objemu o 2,5–3 litry. Příčiny mohou být hemodynamické jako je zvýšená permeabilita cév či porucha cévní drenáže nebo zvýšená retence sodíku a vody primárně při nefropatiích či sekundárně při kardiálních, hepatálních aj. chorobách anebo hypalbuminemie. Edémy v obličeji patří mezi edémy lokalizované a lze je dle původu klasifikovat na vrozené nebo získané, ty pak na akutní a chronické. Zvláštní kategorii tvoří

KORESPONDENČNÍ ADRESA AUTORKY: MUDr. Zuzana Nevoralová, Ph.D., nevoralovaz@nemji.cz
Akné poradna, Nemocnice Jihlava
Vrchlického 59, 1 586 33 Jihlava

Cit. zkr: Dermatol. praxi. 2022;16(1):55-58

Článek přijat redakcí: 3. 12. 2021

Článek přijat k publikaci: 14. 3. 2022

angioedém, který může být jak akutní, tak chronický. V druhé část přednášky byl rozebrán praktický postup vyšetření pacienta s angioedémem v obličeji v ordinaci dermatologa, kdy je třeba vyloučit především rosaceu a chronickou urtikárii a polékové příčiny, ze systémových pak nádory a infekce. Paní **primářka MUDr. Renata Kučerová, Ph.D.**, přednesla přednášku s názvem **Morbus Morbihan**. Jako Morbus Morbihan je označován chronický erytém a edém obličeje. Další názvy této poruchy jsou chronický lymfedém nebo solidní perzistující edém obličeje. Otok se objevuje nejčastěji v souvislosti s růžovkou nebo akné, někdy i samostatně bez výskytu zánětlivé obličeje dermatózy. Příčina onemocnění je nejasná. Ve svém sdělení paní primářka na kazuistikách zdokumentovala dobrou zkušenost s celkovou léčbou perorálním izotretinoinem v kombinaci s ketotifenem u několika vlastních pacientů mužského pohlaví různého věku, kdy edém obličeje doprovázel akné nebo růžovku. Léčba vedla k výraznému zlepšení až vymizení potíží. Jednotlivé kazuistiky byly doplněny obrazovou fotodokumentací. Bylo zdůrazněno, že včasné zahájení léčby zlepšuje šanci na zlepšení až plnou regresi tohoto onemocnění, které jinak může mít pro postižené závažný psychosociální dopad. **MUDr. Zuzana Nevalová, Ph.D.**, přednesla přednášku **Nežádoucí účinky při léčbě akné**. Uvedla, že u místní léčby mohou být nežádoucí účinky nepříjemné, ale nejsou závažné. Při celkové terapii mohou být některé nežádoucí účinky závažné. Paní doktorka zdůraznila, že před zahájením každé léčby je proto nutné každého pacienta (eventuálně i jeho rodiče) řádně poučit nejen o způsobu aplikace (užívání) léčiva, ale i o možných nežádoucích účincích a o způsobu, jak jim předcházet nebo jak je minimalizovat. Obzvláště pečlivě musí být vysvětleny možné nežádoucí účinky před zahájením léčby perorálním izotretinoinem. V přednášce byly rozebrány možnosti prevence nežádoucích účinků a způsoby jejich minimalizace, neboť obecně je lepší nežádoucím účinkům předcházet, než je nechat rozvinout či léčbu ukončit. Při správném vedení léčby akné je počet pacientů, kteří léčbu netolerují či dokonce ukončí, zcela zanedbatelný. Poslední přednášku před obědem na téma **Jizvící alopecie** přednesl on-line pan **asistent MUDr. Jan Říčař, Ph.D.** Připomněl, že jizvící alopecie

jsou vzácná onemocnění způsobující nevratné poškození vlasových folikulů. Primární jizvící alopecie tvoří různorodou skupinu onemocnění, u kterých jsou vlasové folikuly cílem zánětlivé reakce vedoucí k trvalé ztrátě vlasů jizvením. Pan asistent uvedl aktuální klasifikaci primárních jizvících alopecií, která je založená na dominujícím zánětlivém infiltrátu, dle kterého jsou alopecie děleny na alopecie s převahou lymfocytů – lichen planopilaris, chronický kožní lupus erythematosus, na alopecie s převahou neutrofilů – folikulitis decalvans a na alopecie se smíšeným infiltrátem – acne keloidalis. Podrobně byly popsány alopecie u chronického lupus erythematosides, lichen planopilaris a frontální fibrotizující alopecie.

Po obědě zahájil program on-line zahraniční host – paní **primařka MUDr. Hana Zelenková, Ph.D., MBA**, přednáškou „**Nějaké pikošky z tváříček**“. Vybrala si problematiku covidu-19, neboť, jak uvedla, za poslední dva roky je tematika covidu-19 a jeho komplikací zmiňována z pohledu mnoha odborníků a epidemiologů. Na kožní klinice ve Svidníku začala paní primářka zaznamenávat tzv. dermatologické postcovid reakce před více než rokem. Reakce se objevují za 3–5 měsíců po překonání infekce a paleta projevů je nejen mimořádně široká, ale pro pacienty může být i závažná. Byly uvedeny obrázky pacientů s neurodermitidou, psoriázou, akné, změny, růžovka, těžké projevy aftózních stomatitid s kvasinkovou superinfekcí, těžké alopecie, urtikariální změny a další. Následovalo sdělení paní **primářky MUDr. Hany Bučkové, Ph.D.**, **Nevus sebaceus Jadassohn u dětí**. Nevus sebaceus Jadassohn je benigní kongenitální hamartom kůže a adnex (mazových, ekrinních potních žláz a vlasových folikulů), který se vyskytuje na obličeji nebo v oblasti vlasů u 0,3% novorozenců. Prochází třemi klinickými stadii- po narození bývá hladký, žlutooranžové barvy, v pubertě většinou roste, hrubne a povrch se stává verukózním. V dospělosti může mokvat, v 5–20% je zde riziko vzniku benigních kožních tumorů (trichoblastom, syringocystadenoma papilliferum), v 1–5% je možný vznik maligních nádorů, především bazaliomu, výjimečně spinalioma. S tím je spojená otázka terapie. Snad nejvhodnější je excize v době předškolního věku. Paní **primářka MUDr. Petra Trojanová, Ph.D.**, přednesla přednáš-

ku s názvem **Indikace laserových ošetření u obličeje dermatóz**. Základem je dle paní primářky určení, co chceme laserovým ošetřením postihnout: zda a jaké morfy u akné nebo již následky po akné (jizvy, pigmentace). Dle toho je nutno zvolit vhodný typ laseru. Byly uvedeny CO₂, erbium YAG laser, pulsní barvivový a diodový laser, Nd:YAG, thuliový laser a excimerový laser. Byly popsány a na fotodokumentaci ukázány některé případy užití laserů. **MUDr. Renata Pásková** přednesla příspěvek **Zlepšení kvality problematické pleti po aplikaci retinolového peelingu s následným použitím kombinace polyhydroxykyseliny a SCA (growth factors technologie)**. Uvedla, že problematickou pleť s reziduální manifestací po prodělaném akné nebo v terénu růžovky s projevy stárnutí je vhodné zařadit do pravidelné péče, jejímž cílem je zmírnit následky výše zmíněných stavů. V pravidelné péči se může rovněž uplatnit chemický peeling. Retinolový peeling obsahuje kombinaci tří klíčových účinných látek: 3% retinol, 4% neocitrat a 0,1% aminofil. Tato kombinace je zaměřena nejen na potlačení akné, zmírnění nerovností a vrásek, ale také na redukci pigmentací. Následná péče s využitím polyhydroxykyseliny (PHA) pak posiluje ochranu kožní bariery a zvyšuje hydrataci. V poslední době se řadí mezi jednu z dalších možností následné péče využití kombinace PHA a SCA (growth factors technologie). **Ocenění za nejlepší kazuistiku roku 2021** získala **MUDr. Nicole Polcarová** z kožního oddělení Nemocnice v Jihlavě. V přednášce **Vypadá jako akné, ale není to akné** popsala kazuistiku 46letého pacienta s půl roku trvajícím papulonodulózním exantémem trupu, krku a hlavy. Histologické vyšetření prokázalo lymfoproliferativní onemocnění B-řady, stagingová vyšetření pak generalizaci onemocnění v lymfatických uzlinách nad i pod bránicí, v kostní dřeni, játrech a ve slezině. Další péče byla proto vedena cestou specializované ambulance na Interní a hematologické klinice FN v Brně. Zde byla upřesněna diagnóza na non-Hodgkinský lymfom B-řady typu lymfomu marginální zóny s extranodálním postižením kůže. Pacient podstoupil léčbu jedním cyklem imunochemoterapie, kožní nález regredoval. Avšak již za měsíc došlo opět k výrazné progresi kožních ložisek, lymfom velmi suspektně transformoval do difúzního

INZERCE

velkobuněčného B-lymfomu. Nyní je pacient po druhém cyklu imunoterapie a autologní transplantaci kmenových buněk, stran kožního nálezu je téměř zhojen. Na závěr přednášky paní doktorka zdůraznila, že dermatologové by měli myslet při atypickém nálezu na kůži pacienta i na lymfoproliferativní onemocnění. V následujícím sdělení **ATOPIKONLINE – rok s námi as. MUDr. Nina Benáková, Ph.D.**, připomněla tento edukační portál pro pacienty, který byl zprovozněn 7. 10. 2020. Cílem jeho uvedení je zvýšené porozumění pacientů atopické dermatitidě a osvojení si dovedností a návyků, jak svoji chorobu zvládat. Pro dermatology může být cenným doplňkem, pacientky je možno odkázat na www.atopikonline.cz.

V poslední části konference zazněla sdělení, která byla sponzorována šesti firmami. **MUDr. Zuzana Nevoralová, Ph.D.**, v přednášce **mAsKNE** uvedla, že epidemie covidu-19 vedla především k masivnímu výskytu mAsKNE – jedná se buď o nové případy akné, nebo o exacerbaci či zhoršení preexistujících akné. K prevenci mAsKNE je nutné správné

nošení OP a správná péče o kůži. Základem léčby mAsKNE je kombinace adapalenu a benzoylperoxidu – preparát Epiduo. Paní **primářka MUDr. Dominika Diamantová** přednesla téma **Inovativní péče o akné a aknézní pokožku**. Věnovala se přípravku Cleanance Comedomed – komedolytického produktu pro kůži náchylnou k akné. Ten pomáhá omezit nové léze a přispívá k dlouhodobému potlačení projevů u akné a aknézní pleti, dokáže zacílit na mikrokomedo. Následovala přednáška **Acnatac v praxi**, kterou přednesl **prof. MUDr. Petr Arenberger, DrSc., MBA, FCMA**. Uvedl, že přípravek Acnatac je kombinovaný preparát obsahující antibiotikum klindamycin a retinoid tretinoin. Účinkuje na zánětlivé i nezápřetlivé projevy akné a je možno ho užít od 12 let. **Mgr. Martina Husárová** z firmy FAGRON uvedla ve sdělení **Akné a obličejové dermatitidy v magistraliter recepturách** řadu konkrétních receptur přípravků, které jsou pro dermatology potřebné pro léčbu akné a růžovky, ale řada z nich z českého trhu jako HVLP vymizela. **Nové možnosti v pé-**

či o pozánětlivé hyperpigmentace související s akné představila **MUDr. Zuzana Nevoralová, Ph.D.** V přednášce byla zmíněna nová molekula Thiamidol, který je nejsilnějším inhibítozem lidské tyrosinázy. Patentovaný thiamidol je nově součástí anti-aknézní řady Eucerin Dermopure. Poslední přednáškou konference byla na téma **Efektivní hygiena akné a aknézní pleti**, ve které **MUDr. Lucie Jarešová** uvedla, že dermokosmetika může být užita jako doplňková nebo léčebná. Správné a šetrné čištění pleti jen pak vhodné 2× denně. Uvedla vhodné produkty z řady Bioderma.

Konference přinesla řadu nových poznatků, většina účastníků zůstala až do samotného konce. Příští, již 16. konference Akné a obličejové dermatózy se bude konat v Brně v Quality Hotel Brno Exhibition Centre dne 4. listopadu 2022. Doufejme, že bude stejně úspěšná jako ta letošní a opět v prezenční formě. Své příspěvky do soutěže kazuistik můžete posílat již nyní na znevorlova@atlas.cz.

MUDr. Zuzana Nevoralová, Ph.D.